

Ročník XVII

září 2008

číslo 9

Září

Zelená konev v zahrádce,
jakýmsi smutným stínem obetkaná,
poslední růže lije z růžice –
A zlatá čajovka na nebi svítá zrána.

Tesknice, tesknice,
jak voníš přesladce!

Kadeře, dívky, města plynou
v prostoru čistém nad krajinou.
Zde s touto básní, větrem tkanou,
Napřesrok nashledanou.

Ivan Blatný

Foto: Otakar Matoušek

Úvodem

Karadžič v slzách volal: „Byl jsem unesen a bojím se o život“.

Na olympiádě šlo opět jen o peníze a slávu.

Solženicynovi vděčíme za mnohé. Ale po návratu z vyhnanství v USA už vládu Kremlu nekritizoval. Proto mu vystrojili státní pohřeb.

Za smrt 7 lidí při železničním neštěstí v Ostravě bude zřejmě někdo odsouzen. Americký voják šel za znásilnění Iráčanky na mnoho let do vězení. Viníkům za okupaci Čečenska a Gruzie má projít vše? Zbabělí politici si pokaždé dlouho podávají ruce s masovými vrahy; Hitlerem, Stalinem, Miloševičem a Putinem.

Před čtyřiceti lety na Rudém náměstí agenti KGB vyrvali do pár minut osmi demonstrantům transparent „Za vaši a naši svobodu“. Polák Ryszard Siwiec se 8.září 1968 na protest proti srpnové okupaci ČSSR upálil. Ale dnes český prezident drží s okupanty, stejně jako při okupaci Čečenska. Je mi hanba. Ty, kteří jej volili, volit nebudu. Chodím k volbám, proto mohu kritizovat.

Židé měli „všeobecné školství“ o 2 tisíce let dříve než my. Je to na nich znát. V dnešním Izraeli má učitel větší plat než inženýr nebo lékař. Vzdělání si váží studenti, rodiče i veřejnost. /v

KDO NÁM TO LOUPÁ PERNÍČEK?

„Chybí nám osobnosti!“ (kardinál Martini 2008 v Aricci u Říma). To platí nejen v církvi, ale i v politice. Čas od času se ozve nové jméno, strmě vyletí do nejvyšších sfér veřejného života, a pak následuje zklamání. Nebo nastane problém: místo osobnosti je tu kontroverzní figura. Co s ní dál? Obvykle se drží sveřepě nahoře, úporně hájí svou nevinu. Nebo mlčí a hraje si na mučedníka. Především v církvi „je nutné, aby měl (hodnostář) dobré jméno u těch, kdo stojí mimo církev. Jinak padne za oběť špatným řečem a chytne se do pasti.“ (1. Tim.) A v 2. listě Tim. říká apoštol Pavel: „Nepouštěj se do nesmyslných a hloupých rozepří. Víš přece, že to vyvolává jen hádky.“ A k tomu papež a mučedník sv. Klement I.: „Kdo žijí v bázni, raději snášejí vlastní odsouzení, než aby byla odsouzena svornost. Jsou-li kvůli mně nesváry, spory a rozkoly, vystěhují se a půjdu, kam budete

Zamilovanost se pozná nejen podle toho,
že jeden nepoznává
nedostatky na druhém,
ale že i sám sebe nepoznává.
Giacomo Girolamo Casanova

Přeji vám, abyste nikdy neuvízli v malosti malých, neprodali se za přízeň mocných, nenechali se zbavit vlastního myšlení a nikdy nepřistoupili na roli vykonavatele cizí vůle. Přeji Vám, abyste nikdy nevěřili, že ve jménu krásných ideálů se dá lhát, obohacovat, ničit, zabíjet.

Michal Černík

chtít, jen ať obec žije v pokoji.“ (Ke Korintským). Když sporná osoba poslechne a včas zmizí, stane se osobností. Dnes nám nechybí pečliví úředníci a oddaní služebníci. Chybí nám však osobnosti!!

Jan Rybář

O UPŘÍMNOSTI A NASLOUCHÁNÍ

Bůh pro sebe od nás nic nepotřebuje, ani oslavu. Ale těší jej, ukazujeme-li, že jeho moudrost slouží k pěknému souzení. Záleží mu na tom, aby se lidem dařilo.

Často tvrdíme, že mezi sebou chceme jednat upřímně. Zrovna tak, jako říkáme, že chceme být upřímní vůči Bohu.

Ani jedno není samozřejmé. Být Ježíšovým učedníkem vyžaduje touhu, spravedlnost a statečnost.

Upozorní-li nás někdo na drobitek u pusy, poděkujeme mu.

Poprosíme-li druhého, aby nám vytáhl třísku z prstu, vydržíme trochu bolesti.

I ten, kdo nám pomáhá, musí unést, že při tahání třísky někdy skučíme bolestí.

Každý by měl poctivě říci svému okolí, zda stojí o to, aby mu druzí říkali, co na něm vidí.

Ale to má svá pravidla pro obě strany.

Pak musím vydržet, že mně výtky druhého nebudou příjemné.

(Neoblíbená paní učitelka se ptala svých žáků, kdo z nich si přeje, aby je příští rok učila. Jen jeden kluk měl odvahu říci pravdu. Ale paní učitelka jej před celou třídou zpražila za to, že řekl svůj názor.)

Ten druhý by měl přijmout, že budu hájit své stanovisko, dokud mně nepomůže změnit náhled.

Obojí vyžaduje veliké umění.

Nejprve se mám ptát, jsem-li tím pravým, který druhému může pomoci. K tomu potřebuji splňovat několik nutných podmínek:

1. Mám toho druhého skutečně rád? (To se pozná podle toho, zda se upřímně raduji z jeho úspěchů nebo neúspěchů.) Jinak mám mlčet. Hrozí mi, že mu budu „třísku“ necitlivě vytahovat.
2. Potřebuji být pokorný – vědět, že nejsem bez chyb. Pokud sám nehledám poctivě pravdu o sobě, vyřadil jsem se z opravování druhého. /1
Musím vědět, že nejsem vševědoucí, často vidíme jen výšeč.
3. Mám svá upozornění druhým říkat co nejdříve, dokud si ten druhý může pamatovat, jak to bylo.
A také proto, že čím déle se hromadí mé výhrady k druhému, tím klesá naděje, že svá upozornění budu říkat bez podrážděnosti.

Stává se, že lidé přinesou lékaři, který je operoval, kytici. Komu a za co my nosíme nebo nenosíme kytiky si můžeme lehce zkontrolovat. Třeba si nebudeme namlouvat, že si vážíme víc zdraví duchovního než tělesného. Nebudeme si lacině myslet, že jsme lepší než zbožný mladík z evangelia.

Nemáme pověst upřímných lidí.

U zedníků se všechno řeší hned (chlapi pošlou druhého někam a je to vyřešeno). Mezi středoškoláky bývá upřímnost menší, mezi vysokoškoláky ještě menší. Mezi katolíky nejmenší. Místo toho, abychom se pídili po porozumění Ježíšovým slovům (např.:

KDO SI SE PTAL MISTRA: „CO JE TO SPIRITUALITA?“

Řekl: „Spiritualita je to, čemu se podaří přivést člověka k vnitřnímu přerodu.“

„Cožpak není spiritualita, když použiji tradiční metody, jež nám svěřili Mistři?“

„Není to spiritualita, pokud neslouží svému účelu. Příkrývka přestává být příkrývkou, pokud vás neudrží v teple.“

„Takže spiritualita vede k proměně?“

„Lidé se mění a potřeby se mění.“

Co tedy kdysi byla spiritualita,

dnes už spiritualitou není.

Co se dnes obecně za spiritualitu považuje, jsou jen záznamy postupů užívaných v minulosti.“

Antonio de Mello, SJ

„Milujte své nepřátele“, máme za to, že se na každého máme za každou cenu usmívat a „nést svůj kříž“. Nevšímáme si jedné Ježíše.

O člověku, který nám klidně bez osočování řekne svůj názor, prohlašujeme: „Ten je vostřej“, a každý nesouhlas pokládáme za útok proti sobě. (Ti, co se chlubí: „Já každému řeknu, co si myslím“, bývají nepřijemnými hulváty.)

Jsme líní se učit z Písma, neznáme svou hodnotu a jsme zbabělí při hledání pravdy.

O nebi si namlouváme, že tam automaticky přijmeme Boží názory a budeme se k sobě chovat pěkně. To za nás nikdo neudělá. Boží milost nikomu nevymývá mozek k nebeské stádovitosti. Nebešťané nejsou davem, ale jsou jednou osobností vedle druhé.

O cestě k moudrosti a ušlechtilosti se v Písmu často vede řeč.

Je zvláštní, že jsme ochotni snášet všelijaké „kříže“ (o kterých hloupě a nespravedlivě prohlašujeme, že nám je seslal Bůh), než abychom pracovali na upřímnosti a pokorném hledání pravdy.

Bůh nám žádné utrpení nesesílá. Naopak nám nabízí pomoc - každé trápení nás má dovést k hledání, kde se stala chyba. Bůh chce, aby se nám dařilo dobře a naučili jsme se spolu pěkně vycházet a žít.

Raději po straně pomlouváme a donášíme. I Pána Boha pomlouváme - tím, že o něm vykládáme, že nám sesílá utrpení, že se mu líbí, když utrpení snášíme, že je to záslužné a spasitelné. Rouháme se.

Neupřímnost je vážnou chorobou vztahů. Vloudí-li se mezi přátele, přátelství zanikne. Neupřímnost bývá často projevem strachu. Vychází-li z pohrdání, je zlomyslností. /v

/1 Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ? Jak můžeš říci svému bratru: „Bratře, dovol, ať ti vyjmu třísku, kterou máš v oku“, a sám ve svém oku trám nevidíš? Pokrytče, nejprve vyjmi trám ze svého oka, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra. (Lk 6,41-42)

O ROZHOVORU

S bratry Poláky jsme se na kněžské vikariátní konferenci dostali do debaty o způsobu pastorače v Čechách.

Každý máme svůj pohled, svou zkušenost, každý jsme vyšli ze své tradice a od jiných učitelů ... K porozumění bylo málo prostoru.

Ale znovu jsem si uvědomil, jak je ke společnému hledání a k rozhovoru zapotřebí několika základních věcí.

Nikdo z nás neobsáhne celou pravdu.

K poznávání nám velice poslouží rozhovor s druhým. Tak si mohou porovnat svůj názor s názorem druhého.

Určitou situaci vidí často jinak mladý a jinak starý, zkušený a nezkušený, domorodec a cizinec, vzdělaný a nevzdělaný, muž nebo žena. Zdravý nebo nemocný, silný nebo oslabený, zamilovaný a podvedený, matka nemocného nebo postiženého dítěte, nezaměstnaný, nadřizený jinak než podřízený, hladový a sytý, chudý nebo bohatý, sangviničtější než melancholici ...

Pokud druhého podceňuji, nevážím si jej a pokud přeceňuji sám sebe, zůstává mi jen výšeč mého vidění věci.

Pokud mám druhého rád, pokud si o něm nemyslím, že je lajdák, pokud mě zajímá jeho pohled, pokud se na jeho názor zeptám a jsem ochoten mu dostatečně s úctou naslouchat - pak mohu dojít k širšímu poznání a porozumění.

Dvě oči mají širší zorné pole a vidí přesněji než jedno. Z jednoho místa vidím dům nanejvýš ze dvou stran. S druhým se mohu přiblížit k pravdě snadněji než sám.

Názor druhého můj pohled buď potvrdí, rozšíří nebo popraví. Často také poznávám, že k jednomu cíli vede více cest.

Při řešení sporu je nezbytné dodržet starou (už pohanskou) zásadu: „Nechť je vyslechnuta druhá strana“.

Umění naslouchat druhému a společně hledat nám je přípravou k umění naslouchat Ježíši. Potřebuji se učit jemnému způsobu naslouchání. Ježíšův názor totiž lehčeji odsunu než názor člověka - který stojí přede mnou tváří v tvář - v evangeliích stačí otočit stránku ...

S Vlastíkem Bartošem jsme si pak povídali dál. Přidal k tomu několik cenných pohledů: k poznávání nám slouží informace, rozum, city (pocity), intuice a osvětlení.

My si můžeme dopřát osvětlení Ježíšem. Ten se nám natolik věnuje a natolik nás srozumitelně vyučuje, že si můžeme své názory a vidění porovnávat s názory Ježíšovými. Tomuto osvětlení Bible říká: „poznání srdcem“ („Dám vám nové srdce a svého Ducha“). /v

Foto:
Zdeněk Neuberg

Všichni buďte jedné mysli, soucitní, plní bratrské lásky, milosrdní a pokorní, neodplácejte zlým za zlé ani urážkou za urážku, naopak žehnejte; vždyť jste byli povoláni k tomu, abyste se stali dědici požehnaní. Chceš-li milovat život a vidět dobré dny, zdržuj jazyk od zlého a rty od lstivých slov, odvrát se od zlého a čini dobré, hledej pokoj a usiluj o něj.

Ale i kdybyste pro spravedlnost měli trpět, jste blahoslaveni. Strach z nich at' vás neděsí ani nezviklá. (1 P 3,8-11.14)

ZRNO SAMOČINNĚ ROSTOUCÍ

Jde o známé podobenství o zrně, které roste bez lidské pomoci. Ale možná že výstižnější by byl název o trpělivém rolníkovi, který umí čekat. Podívejme se na tu „samočinnou“ blíž.

Mk 4,28 říká: „Země sama od sebe plodí nejprve stéblo, potom klas a nakonec zralé obilí v klasu“. Vazba „sama od sebe“ je řecky automaté, tedy automaticky, samočinně.

To připomíná automatizaci, zavádění samočinných strojů a výrobních procesů, které dnes patří na pořad dne. Dnešní technická civilizace však neautomatizuje jen výrobu v továrnách, ale pokouší se „automatizovat“ – manipulovat, zpředmětnit a vlastně odlidstit celé obsáhlé oblasti lidského života a vztahů. Skvěle to ukázal známý film Charlieho Chaplina *Moderní doba*.

Biblické podobenství však mluví o něčem jiném. Jde o plodící zemi, nikoli o stroje či lidi. Byli myslitelé, kteří si představovali Boha Stvořitele jako velkého Hodináře, který svět sice vytvořil, ale dál už do něho nezasahuje. Odborně se tomu říká deismus. Tato představa, samozřejmě nebiblická, se začala šířit od osmnáctého století v celé západní kultuře. Dozrála v učení pozitivistů v devatenáctém století. Celý vesmír

i každý živý organismus je prý jen složitý stroj. Když je spuštěn (nebo když se vyvinul), jde už dále vše samočinně, vlastními silami a tedy i bez Boha.

Tu vzniká otázka: Je možné, že by myšlenka automatického vývoje vesmíru, přírody i tvorstva měla kořeny v tomto biblickém místě? Jistě ne. Slovo automaté znamená v bibli něco jiného. V novém zákoně je jen dvakrát, zde a ve Skutcích apoštolů (Sk 12.10). Tam se líčí zázračné vysvobození

apoštola Petra ze žaláře. Anděl jej vzbudil v noci ranou do boku. Petrovi spadly okovy a pak jej anděl provedl skrze bránu do města. A ta se jim sama od sebe, řecky automaté, otevřela. Brána se jistě neotevřela náhodou ani vlivem nějakého skrytého mechanismu, tedy „samočinně“ v technickém slova smyslu, nýbrž bez lidské spolupráce či přičinění, jen skrytou mocí Boží.

A totéž chce říci i podobenství o zrně. Setba Božího slova se sice koná lidským svědectvím, rozséváním. Ale rozsévač si zrno nevyrobil a nemá ani vliv na to, zda zrno vzejde a přinese úrodu. Slůvko automaté zde tedy neznámá „bez Boha“, nýbrž bez zásahů člověka, jen skrytým působením Božím. Tak jako padá déšť či vychází slunce.

Jenže toto podobenství o zrně má závažné starozákonní pozadí. Tam je podkladem řeckého výrazu automaté hebrejský výraz sáfíach. V celém Starém zákoně se vyskytuje ovšem jen třikrát (Lv 5,5.11; 2Kr 19, 29; Iz 37,30). Latinská Vulgáta se všude překládá sponte, tedy spontánně, plynule, dobrovolně, samočinně. Místa v Leviticu se týkají sedmého dne odpočínutí, kdy Izraelci ani neseli ani neoralí a země prožívala čas odpočínutí, svou „sobotu“. Lidé se živili jen z toho, co se zrodilo samo od sebe, spontánně, tedy bez lidské práce a mimo starou klatbu o nutnosti obdělávat zemi v potu tváře (Gn 3,17-19).

Foto: Jindřich Štreit

Ještě výraznější to bylo v padesátém roce, v milostivém létě, kdy se napravovaly křivdy a porušené vztahy, odpouštěly dluhy a propouštěli otroci a vyhnanci se vraceli domů. Na to naráží oddíl 1 Kr 19,29 i Iz 37,30.

Milostivé léto, rok odpočínutí i sobota, doslova „přerušení“, totiž práce, byly připomínkou, ba předjímkou nového věku a návratu do ráje, kde podle Genesis 2 a 3 nebyla úmorná práce se zemí a vše plynulo bez donucení a násilí, volně, spontánně. Budou-

cí král nového věku měl tedy sejmut kletbu a navrátit ráj (Ž 67,7; Ž 85,9-14; Iz 45,8; Ez 36,30; Zj 2,7; Zj 22,2 atd.) V Novém zákoně se ozývá mnohokrát, že v Ježíši Kristu k nám přichází Boží království, čas lásky, odpuštění a smíření. On mocí své lásky a oběti „překračuje“ vše, vztahy i budoucnost, takže říká: Hle, nové činím všecko (Zj 21,5).

Izrael tedy směl v sobotu i v roce odpočínutí okoušet – ale i projevovat svým jednáním – předchůť ráje. Vše přichází z Božích rukou jakoby samo, není třeba se o nic rvát a drát. Strach ze zítřka i úzkostí ze starých vin ustupují. Boží setba nese úrodu.

Když Ježíš říká „nepečujte“ (Mt 6,25 aj.), neznámá to: Buďte lehkomyšlní a líní, dejte se bezstarostně od ostatních vydržovat, ale: Netrapte se, neprosazujte se a nederte se. To nejvzácnější jsou Boží dary, které přicházejí jakoby samy od sebe jako to zrno rostoucí „samočinně“.

Moudrý hospodář ví, že musí ve správném čase zasít. Ale vzešlou setbu nechává v klidu růst. Nepovytahuje ji ze země, ale svěří ji skryté péči Boží.

To je třeba si připomenout, když se nám zdá, že setba Božího slova nevzchází a neroste. Mnozí kazatelé to zažili. Zdá se jim, že jen nadarmo osívali úhor. Trápi se nad tím, dokonce by rádi uměli vyvíjet na své posluchače jakýsi nátlak, aby se sborový život probudil. Lidsky je to pochopitelné. Ale vykládané podobenství nás učí, že nikde se nic dobrého nedaří bez trpělivosti. Dokonce ten, kdo žne, může být někdo jiný než ten, kdo rozséval (J 4,36-38; srov. Ž 126,5-6). Někdy roste Boží setba pomalu; je dobrá být na stráž i před vlastní nedočkavostí a netrpělivostí. Hospodin slibuje, že dokoná za nás (Ž 138,8) a Ježíš to opakuje (L 13,32). A nám to znovu připomíná apoštol: Jsem si jist, že ten, který ve vás začal dobré dílo, dovede (kralické znění: „dokoná“) je až do dne Ježíše Krista..

A proto se nemusíte trápit a bát, když se nám zdá, že setba nevzchází. Jen si vzpomeňme, jak dlouho čekal Abraham na narození syna! To podobenství je osvobozující. Bůh se ujme toho, nač nestáčíme. Co všecko jsme nestihli, nedokončili, nedodělali! Ale je to prosté. Náš Pán se nás ptá: Máš zaseto? A když přitakáme, řekne: Tak čekej! V dobré naději! Neboť země Bohem požehnaná, i země lidských srdcí, vydá časem úrodu.

z knihy Jana Hellera „Stezka ve skalách“

„Obyvatelstvo velmi srdečně vítá sovětské vojáky. Mnozí občané, když se probudili, vynášeli chléb, slaninu, pivo, kdo měl co po ruce... iniciativu však do svých rukou převzaly kontrarevoluční živly... zfanatizované bandy, povzbuzované rozhlasem, ničily směrovací tabule a vyvolávaly nejistotu a strach. Objevily se falešné zprávy, že začalo hromadné zavírání představitelů obrodného procesu, že se vraždí nevinní lidé a jiné nesmysly.“

Vasil Bílak, Milníky mého života

„Čím ich enem přivítáme? Slivovica došla, granátů není.“

Ludvík Vaculík, bratranec spisovatele, ráno 21.8.1968

„Jak je vám známo, vstoupily vojenské jednotky socialistických zemí na území ČSSR na žádost vlády tohoto státu... Sovětská vláda používá této příležitosti, aby vyzvala všechny státy k přísnému zachování zásady respektování svrchovanosti a nezávislosti i nepřístupnosti přímé či nepřímé agrese proti druhým státům a národům...“

z dopisu stálého zástupce SSSR Malika předsedovi Rady bezpečnosti OSN, 21.8.1968

„Krátkozrací, sklerotičtí a nepochybně i hloupí představitelé sousedních zemí vrhli proti naší zemi pětkrát víc vojáků než později proti Afghánistánu.“

Milan Šimečka

„Na ulicích a náměstích měst a vesnic je často možno vidět, jak vojáci a důstojníci spojeneckých vojsk přátelsky besedují s obyvatelstvem, odpovídají na nesčetné otázky, pomáhají správně hodnotit politickou situaci a objasňovat ušlechtilé cíle, které plní jejich vojska.“

ze zprávy TASSu, 22.8.1968

Králové panují nad národy, a ti, kdo jsou u moci, si dávají říkat dobrodinci.

Ale mezi vámi to tak nebude:

Kdo je mezi vámi největší, buď jako poslední, a kdo je v čele, buď jako ten, který slouží.

Luk 22,25-26

Foto: Jaroslav Brandejs

V otázkze Gruzie čelíme ruské propagandě

Aby člověk pochopil základ současné ruské okupace Gruzie, musí se vrátit do roku 1991, kdy byl ještě Václav Klaus čerstvým ministrem financí Čalfovy vlády a Vladimír Putin kágébáckým důstojníkem v Drážďanech. Gruzie se spolu s pobaltskými státy snažila získat samostatnost a Kreml se tomu snažil všemi způsoby zabránit. Jedním ze způsobů byla podpora tamních separatistů, nejdříve Osetinců, tak Abcházců. Zbranění, kágébáckými kádry i vojáky. Cílem bylo nedopustit skutečně samostatnou Gruzii, nebo alespoň Abcházii a Osetii. Ruské „mírové síly“ v minulých patnácti letech de facto obě části Gruzie okupovaly, Moskva platila oba loutkové režimy. Abcházcům a Osetincům rozdali Rusové své pasy, čímž – jak správně připomíná Karel Schwarzenberg – překonali i Hitlera, neb ani on si v Sudetech něco takového nedovolil.

Teď, když Rusko zesílilo, využilo první záminky k tomu, aby okupaci dokončilo. Vína gruzínského prezidenta Michaila Saakašviliho byla jen v tom, že tuto záminku Vladimíru Putinovi dal. Nebyla o nic větší, než když Edvard Beneš nařídil potlačit v září 1938 povstání henleinovců v pohraničí. Toto je třeba stále dokola připomínat. A to proto, že Západ čelí ruskému zničujícímu informačnímu útoku, který nese všechny znaky KGB i nacistické propagandy.

Nedávno jsem četl knihu Wiliama S. Schirera Berlínský deník a listuji si v ní v tyto dny často. Shirer, do roku 1940 americký zpravodaj v Berlíně, v ní detailně popisuje i nacistickou propagandu. Ruští propagandisté dneška v čele s pány Putinem a Medveděvem byli dobrými žáky Josepha Goebbelse. Okupační síly jsou „mírovými jednotkami“, invaze stovek tanků měla zabránit „genocidě“ a po Gruzii samozřejmě Rusko žádné cíle nemá. Slova, obraty, fráze nacistického Německa. A stejně jako v roce 1938 Československo je i v roce 2008 Gruzie příliš daleko, než abychom za ni umírali. Dokonce dál, než abychom obětovali tu sladkou jistotu plynu a ropy v trubkách z Ruska. A stejně jako po roce 1938 zaplatíme i nyní po roce 2008 za zbabělost, s níž uvěříme lžím z Moskvy. Lži stejným, jaké přicházely před osmdesátí roky z nacistického Berlína. *L. Palata, LN, 1.9.08*

Dokud je rusofilství jen věcí kulturní orientace, není na něm nic špatného. Každému, co jeho: někdo je italoofil, někdo třeba japonsofil. Někdo Bacha, někdo dudy. Jenomže to, co během srpna předvedl v trojici veřejných vystoupení Václav Klaus, není nevinné kulturní rusofilství. Jsou to projevy trvalé tendence, která je pro budoucnost této země nebezpečná.

Václav Klaus začal svou „rusofilskou“ sérii na počátku srpna článkem reagujícím na smrt Alexandra Solženicyna. Už celkové základní sdělení článku bylo nehorázné: Klaus se hlásil k Solženicynovi jako ke svému údajně dávnému vzoru a inspirátorovi. K tomu Solženicynovi, který se po několika desetiletí pohyboval v nejtvrdším disentu; který v exilu začal kritizovat konzumismus a kapitalismus; který trvale mluvil o nutnosti duchovního rozměru v politice. K tomuto Solženicynovi se přihlásil Klaus, který byl za normalizace tichou pěničkou v ústraní.

K tomuto Solženicynovi se přihlásil Klaus, který se po revoluci začal vysmívat disidentům a místo nich označoval (v čitelné sebeobhajobě) za pravé destruktory komunismu ony mlčící chalupáře; který ironizoval varování Václava Havla, že z politiky se nesmí vytratit duchovní rozměr; který hlásal absolutní hospodářský liberalismus; který vyhlásil antikomunismus za „vyhaslý“; který pro ruské, čínské ani jiné disidenty nikdy nehnul prstem.

Z hlediska dalšího průběhu letošního „ruského“ srpna však byl nejdůležitější závěr článku: Klaus pochválil Solženicyna za to, že v posledních letech podpořil Putinovu velmocensko-nacionalistickou „obnovu“ Ruska. Tedy přesně za to, co bylo trapným závěrem života starého spisovatele, který v posledních letech života zjevně ztratil svou schopnost rozlišovat dobré i zlé.

Za pár dní přišla ruská agrese do Gruzie, během níž se Klaus postavil na stranu agresora. A pak přišlo výročí okupace Československa, během něhož Klaus pronesl řeč na obhajobu „ruského národa“, který přece za nic nemohl.

Klíč k porozumění těmto zdánlivě šokujícím postojům leží v Klausově nedávné chvále Solženicyna – ne jen Solženicyna disidenta, ale také a vlastně především Solženicyna „pozdního“, obhájce Putinovy tvrdé ruky. Neboť, opravdu nejde o kulturní rusofilství. Jde o Klausovu odedávnu sympatii pro „tvrdé vládce“, neskrupulózní co do metod získávání a udržování moci. Vzpomeňme na jeho souznění s Mečiarom i na jeho obhajobu Miloševiče a jeho nacionalistického režimu v Srbsku. Klaus má bytostně rád tento typ politiků. S nimi se totiž cítí na jedné lodi. Politikové ve svobodném světě ho totiž neberou vážně.

Kult silných vládců

Rusofilství s tím ale přece souvisí. Politic-

ČTYŘICÁTÉ VÝROČÍ

*Luboš Dobrovský (1932)
je novinář a politik. Působil v Československém rozhlase a v době normalizace i v nejrůznějších dělnických profesích. Po roce 1989 byl mluvčím Občanského fóra, vyjednal odsun sovětských vojsk, vedl Kancelář prezidenta republiky Václava Havla, byl velvyslancem v Rusku a ministrem obrany.*

Opět jsme si připomněli 21. srpen osmašedesátého roku. Je tomu čtyřicet let, kdy vojenským útokem řízeným z Moskvy a následující dvacetiletou okupací skončilo cosi, co ani letošní velmi intenzivní připomínání nedokázalo srozumitelně pojmenovat. Historikové dosud nedodali ani vyčerpávající fakta, natož jasnou a přesvědčivou interpretaci či interpretace.

ký rozměr rusofilské tradice je totiž spojen s kultem silných vládců – těch, kteří svou sílu projevují svou krutostí, a čím krutější jsou, tím více je národ miluje. Ideologie je přitom zaměnitelná a národnost taktéž. Pravoslavný izolacionista Ivan Hrozný, „proevropský modernizátor“ Petr Veliký, porušená osvícenská Němkyň Kateřina Veliká, porušený bolševický Gruzín Stalin, postbolševický nacionalista Putin, všechno jedno.

„Ruský národ“, ona tajemná entita, které se ti všichni dovolávali a které se nyní dovolává český prezident, je ve své většině miloval – protože si neuměl představit jiný typ vládců, protože neměl šanci naučit se demokracii, leda krátce a neúspěšně. Proto „ruský národ“ neprotestoval, když bylo okupováno Československo. Protestovali ruští demokraticky smýšlející občané – a to je rozdíl! Ruští demokraté jsou nyní zoufalí z toho, co se v jejich zemi děje, jak byly zmanipulovány parlamentní i prezidentské volby, jak jejich země provádí novou agresi a vyhrožuje světu.

Český prezident, který je rusofil, by nebyl problémem. Problémem je český prezident, který miluje ty nejhorší, tedy antidemokratické, nacionalistické a imperialistické tradice Ruska. Je problémem pro budoucnost české demokracie, protože ze své autority, automaticky přikládáné „moudrému muži na Hradě“ slovem i příkladem vyučuje „ruskou“ morálku – to jest, že mocným je vše dovoleno.

Je však i potenciálním problémem pro budoucnost českého státu v mezinárodním kontextu. Neboť, jak by se muž s těmito názory choval, kdyby přišly nové krizové situace, kdyby bylo zapotřebí jasně se postavit na stranu demokracie, nebo autoritářství – ruského či jakéhokoliv jiného? Při praktické neodvolatelnosti prezidenta může prostý občan dělat jen málo. Může si ale číst. Doporučuji mu na konec léta tři knihy: Havlíčkovy Obrazy z Rus, Masarykovo Rusko a Evropu a Václava Černého Vývoj a zločiny panslavismu.

*Martin C. Putna,
literární historik, LN, 25. 8. 2008*

Jen Barbora Špotáková nezaváhala, a jak pravila, přehodila svým oštěpem ruskou soupeřku zejména proto, že jí na mysl vytanul ten srpnový okupační den. Pan prezident Klaus ji ovšem opravil, řka, že nás přece neokupovali Rusové, ale sovětský režim.

Odpůrce takzvané „politické korektnosti“ upadl do hyperkorektnosti. Pokud by snad měl pravdu, pak nás v roce 1939 neokupovali Němci, že? A také pan prezident pravil, že se Rusů nemáme co bát. Nestojíme na různých stranách barikády, ačkoli nás k tomu prý lecko má. Kdo? Snad ne pánové Putin, Medveděv a Lavrov, kteří spolu s ruskými generály hrozí namířit na nás, uznají-li za vhodné, své rakety? Nebo snad někdo jiný ještě? Generál Golovicyn?

Já na té druhé straně barikády – na rozdíl od Václava Klause – ruské nejvyšší představitele, již neschované za sovětskou šifrou, vidím velmi zřetelně. A ohrožují nejen nás, ale i třeba Polsko, které se rozhodli, jak pravili, potrestat za smlouvu se Spojenými státy. Jak? Snad tak, jak potrestali nesporně nešťastný, avšak zcela legitimní pokus Gruzie zastavit bojové akce ilegálně Rusy vyzbrojených jihoosetinských separatistických band, jejichž předchůdkyním v Čečensku Vladimir Putin, ještě jako prezident, rozbombardováním Grozného „zatrhl tipec“ a kteří měli být, jak pravil, „kráglování na hajzlech“. Tuto nuanci v chování ruské vlády Václav Klaus nevidí a viníky války v Gruzii mu Rusové nejsou.

Co s prezidentským slovem

Slepý k imperiálnímu chování Ruska není jen Václav Klaus. Slepí jsou i ti, kdo dopustili, aby uchováním míru a teritoriální celistvosti Gruzie byly pověřeny ruské ozbrojené síly, přestrojené za síly mírové. Slepí jsou i ti, kdo se domnívali, jako francouzský prezident Sarkozy, že na ruské slovo je spolehliví, že prezident Medveděv vskutku souhla-

„ZA NAŠI A VAŠI SVOBODU“

Ryszard Siwiec se narodil 7.3.1909. Vystudoval ekonomickou fakultu Lvovské univerzity. Po obsazení Polska v r.1939 opustil místo na finančním úřadu a zapojil se do akcí odbojové Zemské armády. Po válce odmítl spolupracovat s komunistickým režimem. Po násilném potlačení studentských stávek v Polsku v březnu 1968 sepsal svou závěť; v ní protestoval „proti totální tyranii zla, nenávisti a lži“. Na protest proti okupaci Československa se během dožíněk na varšavském Stadiónu Desetiletí polil benzinem a zapálil. V ruce držel transparent s nápisem: ZA NAŠI A VAŠI SVOBODU. V tašce měl letáky začínající slovy: „Protestuji proti nevyprovokované agresi proti bratrskému Československu“.

12. září 1968 zemřel. V r. 2002 mu Václav Havel udělil in memoriam Řád T.G. Masaryka prvního stupně.

O R. Siwiewi právé vyšla kniha Petra Blažka: Živá pochodeň na Stadiónu Desetiletí.

sil s výměnou svých vojáků za mezinárodní mírové síly.

Medveděvův pomocník Prichodko sdělil, že holt Sarkozy panu Medveděvovi nerozuměl a ten hned nato pošeptal německému ministru zahraničí Steinmeierovi, že sice nějaké ty síly stáhne, ale nějaké jiné naopak rozmístí po obou stranách jihoosetinských hranic, což neprodleně učinil. Steinmeier, politický klon ruského zaměstnance Gerharda Schrödera, to vzal tiše na vědomí. Jak by ne. Ruský plyn a ruská ropa jsou podstatnější než prezidentské slovo.

Českou republiku čeká předsednictví EU. Co si počne s politiky, jako je Václav Klaus a Frank-Walter Steinmeier, nemluvě o Medveděvovi? *Respekt 36/2008*

Foto: Ivo Kasal

AKTUALITY

Náboženství se v Letohradě bude vyučovat od 1.října podle rozvrhu, který děti dostanou ve škole. V Lukavici začínáme již 8.září.

Jednou za 14 dní se budou scházet na faře děti, které rády zpívají nebo recitují.

Naučíme se vždycky nějakou písničku, jednou za měsíc doprovidíme zpěvem mši na Orlici, budeme navštěvovat věci k různým příležitostem ve farnosti.

Poprvé se sejdem 6.9. v 15. hodin na faře v Letohradě. Věk neomezen, mohou přijít i předškolní děti, i maminky. *Jana Skalická*

Do orlického kostela nám do 12. října **zapůjčil obrazy Ondřej Rada**. Obrazy je možno vidět před a po bohoslužbách. Navíc bude kostel otevřen v sobotu 27. září od 16 h. před varhaním koncertem. V neděli odpoledne 12. října od 15 h. vás zveme na besedu s malířem obrazů.

Koncert – W. A. Mozart: Requiem

27.9. v 19 h. v kostele na Orlici

Účinkují: Vysokoškolský umělecký sbor Pardubice, sbormistr Ondřej Tajovský, Familia Cantorum Letohrad, sbormistr Petr Hoffmann, Komorní orchestr J.Kociana posílený o dechovou sekci filharmonie Hradec Králové, Anna Hlavenková – soprán, Edita Adlerová – mezzosoprán, Miloslav Pelikán – tenor, Roman Vocel – bas.

Provedení řídí Mgr. Bohuslav Mimra

SVATOVÁCLAVSKÁ SLAVNOST v neděli 28.září začne v 10.15 h. bohoslužbou v kostele sv. Václava. Doprovází sbor Familia Cantorum.

Další program, včetně bohatého občerstvení, bude na zámecké terase.

12 h. dechová hudba k obědu

14 h. žáci ZUŠ Letohrad

16 h. skupina Vejwrat

Mezi vystoupeními bude program pro děti i zábavné losování kola štěstí.

V případě nepříznivého počasí se kulturní vystoupení uskuteční v kostele.

HLAVNÍ DNY OSLAV 700 LET MĚSTA

12.–14. září

více na www.700let.letohrad.eu

PRODEJNÍ VÝSTAVA KNIŽNÍ VAZBY

16.–21.9. - budova Golempressu naproti Qantu

Běh naděje

18. 9. v 16 h. - Václavské náměstí

Den otevřených dveří ve Streetu

26. 9. 2008 - NZDM Street

Výstava bonsajů a květin pozdního léta

26.–28. 9. - zámek

Oblastní charita Ústí n. Orli. pořádá v **pátek 10. a v sobotu 11. října** v průjezdu fary na Václavském náměstí v Letohradě **HUMANITÁRNÍ SBÍRKU ODĚVŮ**

Budeme přijímat pouze čisté a nositelné oděvy: v pátek 14 - 17 hod., v sobotu 9 - 11.30 hod. Oděvy jsou určeny pro obyvatele Pobytového střediska žadatelů o azyl v Kostelci nad Orlicí. Zároveň pro tyto obyvatele hledáme

HLUBOKÉ I SPORTOVNÍ KOČÁRKY
Další informace vám poskytne paní Marta Venclová na adrese: Oblastní charita Ústí n. O., středisko Letohrad, Na Kopečku 356, 561 51 Letohrad, Tel.: 465 621 281

Život Boží křtem přijali

13.7. Patrik Jan Vychytil

10.8. David Hybš

31.8. Nikol Vosecká

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

26.7. Tomáš Rejman

a Soňa Maříková

Michael Vychytil a Florence Baudoux

2.8. Richard Lýko a Marcela Cappani

Ke vzkříšení jsme provodili

4.7. Miroslava Škopka

58 let

18.7. Stanislavu Černohousovou

84 let

8.8. Věru Pražákovou

87 let

12.8. Miroslava Vencla

69 let

22.8. Ludmilu Faltusovou

86 let

4.9. Františka Musila

62 let

PODĚKOVÁNÍ

Ve sbírce na lavice do orlického kostela se sešlo v neděli 15. července 26.216 Kč, v neděli 17. srpna 19.036 Kč. Děkujeme. Příští sbírka na lavice bude v neděli 21. září. Od června do září darovali na účet farnosti čtyři dárce po 25.000 Kč a jeden 3.000 Kč. Děkujeme.

Poděkování

Organizaci KDU a pánům Ladislavu Faltejskovi a Vladimíru Tomkovi děkujeme za krásný zájezd. V sobotu 23.8. jsme se v počtu 48 lidí zúčastnili zájezdu do Hejnic, Jablonného v Podještědí a Filipova. I když to ráno vypadalo na dešť, vyjasnilo se a i počasí pomohlo k tomu, že zájezd byl pěkný, všem se nám líbil a máme plno hezkých zážitků.

Za všechny účastníky Marie Vychytilová.

PODĚKOVÁNÍ

Pánům Edovi Novotnému st., Vladimíru Tomkovi a Vojtěchovi Mikyskovi st. děkujeme za vydláždění příchodu k severnímu vchodu orlického kostela.

Milá paní Ruprechtová,

k Vaším devadesátinám Vám přejeme dobré zdraví a vše dobré. Vzpomínáme na Vás nejen, když jedeme okolo Vaší hospody a květin, o které jste pečovala, nejen jdeme-li do kostela. Nejen, když se něco děje na Kunčicích, když se něco vylepší, myslíme na Vás, i když něco drhne.

Mějte se hezky.

Vaši vděční z farnosti letohradské

Milý pane učiteli Kudláčku,

K Vaším dvaadevadesátým narozeninám Vám přejeme vše dobré. Ať Vám slouží zdraví a užíváte si pohody. Děkujeme Vám za vše i za Vaši přejícnost městu a farnosti.

Letohradská farnost.

Milí přátelé letohradského skautingu, prázdniny jsou za námi a s nimi i naše tradiční tábory. Letos se jich v našem středisku uskutečnilo celkem 6 a zúčastnilo se jich přes 200 dětí. Věříme, že si z nich skauti odnesli ty nejkrásnější zážitky a díky všem vedoucím, kteří se na zdárném průběhu táborů podíleli. O své zážitky se s vámi podělí Alžběta Vychytilová a Helena Jurenková:

Světlušky z 1. roje tábořily s vlčaty z 1. a 2. smečky z Letohradu ve Valteřicích. Hlavním programem tábora byla celotáborová hra, která byla zaměřena na cestování časem českou minulostí od prvních obyvatel naší země (Keltů a Germánů) až po současnost. Během naší cesty jsme potkávali naše předky (např. Praotce Čecha, Cyrila a Metoděje, sv. Anežku, Jana Lucemburského, Marii Terezií...), kteří nás seznámili s naší minulostí. Také jsme zažili bláznivý den, kdy jsme mohli prožít a spolu oslavit všechny důležité svátky, které jsou během roku (Tři Krále, Masopust, Velikonoce, Čarodějnice, Mikuláše, Vánoce, Silvestr). Kromě hraní her jsme také vyráběli různé věci: motýlky z korálků, koně, trička dělané voskovou batikou...).

ZAMBIE

její pozitivní i negativní stránky

Aleš Vacek je obdivuhodný mladý muž. (Jeho pradědeček z matčiny strany pocházel z Dolní Čermné.) V Letohradě nám už dvakrát vyprávěl o své práci mezi černošskými dětmi.

V únoru 2006 plánoval svou druhou dlouhodobější cestu do Zambie.

Měl v tu dobu za sebou již bohatou zkušenost s cestováním i prací v zahraničí, ale Afrika ho tak zasáhla, že se tam chtěl věnovat podpoře chudých lidí. Oslovil proto Arcidiecézní charitu Praha, o níž věděl, že na tomto kontinentě realizuje rozsáhlé vzdělávací projekty. Shodou okolností připravovala pražská Charita rozšíření svého projektu Adopce na dálku právě do Zambie. A tak se Aleš stal nejdříve dobrovolníkem a poté i pracovníkem Arcidiecézní charity Praha, jenž projekty v Zambii koordinuje a monitoruje.

Vzdělávací projekty Arcidiecézní charity Praha byly v zambijské diecézi Solwezi zahájeny v září roku 2006. Od té doby se rozšiřují a pomáhají stále většímu počtu žáků z nejhudších poměrů v jejich cestě zpět do školních lavic. Díky přítomnosti českého koordinátora v Solwezi mohla Charita navázat i úzkou spolupráci s českou ambasadou v Harare. Zástupci české ambasády Solwezi opakovaně navštívili a podporovaným dětem věnovali učebnice a školní vybavení. Vzdělávací projekty se budou dále rozšiřovat; v nedávné době navázala Arcidiecézní charita Praha spolupráci s řádem boromejek v Mpanshye v arcidiecézi Lusaka.

Aleši, už druhým rokem žiješ na severu Zambie v Solwezi. Co se ti vybaví, když se řekne Zambie?

Malé černošské děti, chitenge (africká sukně), nshima (kukuřičná kaše), bída a nevzdělanost, velké teplo, komáři a malárie, muzungu (běloch), Viktoriiny vodopády v Livingstonu, Bemba, Kaonde, Luwale, Tonga a další kmeny, ananasy u nás v Solwezi, spousta prachu nebo bahna, záleží na ročním období, měděné doly a novodobé vykořisťování místních lidí jejich vlastní vládou, korupce, špatné cesty a nefungující doprava, autobus odjíždějící dvě hodiny po stanoveném odjezdu, až když je naplněn. Nádherná krajina a rezervace plné afrických zvířat. Vše výrazně předražené, služby neodpovídající cenám či žádné, velmi špatné sociální zabezpečení lidí, nerovnoprávnost žen, tříměsíční mateřská dovolená, sliby, které téměř nikdo nedodrží, nádherné bílé zuby všech lidí, které člověk potkává, intonace a zvuky doprovázející jejich slovní projev...

Co se ti na Zambii líbí a co naopak řadíš mezi negativa?

Lidé jsou velmi přátelští a pohostinní, pro člověka z úspěchané Evropy věci plynou pomaleji, méně se spěchá, je zde stále pěkné počasí, když má člověk vodu, vypěstuje si sám prakticky cokoli; systém tzv. extended family – pokud dítě ztratí rodiče, vez-

MLÁDEŽ

NA ZAKARPATSKÉ UKRAJINĚ

Zatímco co se jedni zabývají otázkou, co jíst, abychom nepřibrali, kde strávit dovolenou nebo zaparkovat auto, dokáží někteří myslit na druhé.

Několik českých mladých lidí bylo ve svém volném čase znovu pomáhat postiženým dětem. Honzy Čandy jsme se zeptali na jejich návštěvu Ukrajiny.

Pleny, mýdla, vitamíny, léky a mnoho dalšího materiálu opět jelo s 25ti dobrovolníky na humanitární výjezd do dětského domova ve Vilšanech na Zakarpatské Ukrajině. Tuto akci zprostředkovalo občanské sdružení Bodaj letos již podruhé.

Třetím rokem se nám daří navštěvovat děti ve Vilšanech, a to každý rok ve třech turnusech (jaro, léto, podzim) a letos prvně v tak hojném počtu. Převážná většina dobrovolníků pomáhala celých čtrnáct dní, několik dokonce tři týdny.

Kromě zajištění základních potřeb, jakými jsou hygiena, stravování, ošetřování atd., se snažíme dětem smysluplně vyplnit jejich volný čas. Nejžádanější aktivitou je bezesporu malování a vytváření koláží. K oblíbeným patří vycházky, které jsou pro většinu

mou si je k sobě automaticky další příbuzní, což bylo bohužel velmi narušeno pandemií HIV/AIDS. Houževnatost a odolnost dětí, které nikdy neodmlouvají a snaží se pomoci pokaždé, když jsou požádány, a které se i přes bídu a utrpení, v nichž denně vyrůstají, dokážou učit, smát se a zlobit jako jiné děti. A negativa? Místní lidé jsou velmi závislí na dárcích z Evropy a zámorí a od „bílých“ očekávají finanční i materiální pomoc pro sebe a své příbuzenstvo. Bílý = bohatý. Do ničeho se nechtějí pustit sami, obrovská většina lidí je nevzdělaná, a proto sami nevidí vzdělání jako šanci dostat se z bída, neumějí šetřit do budoucna ani plánovat, bez dohledu a řízení

děti jedinou možností, jak se dostat za brány domova. I fotbalové klání sklidilo nevidaný úspěch. Za velmi pozitivní považujeme pomoc prostřednictvím fyzioterapeutických cvičení. Po dva poslední výjezdy posílili naše řady studenti fyzioterapie, kteří nejenom že sami cvičili s dětmi, ale připravili i další dobrovolníky, aby i oni s dětmi mohli individuálně cvičit.

Snažíme se do domova přinést i nové činnosti, které dětem svým zaměřením přinesou možnost lepšího rozvoje a nám možnost odbornější a přesnější pomoci. Jednou z nich je psychologická diagnostika dětí. Tu zajišťují tři noví dobrovolníci z řad studentů psychologie. V posledním výjezdu se tento tým zaměřil především na individuální práci s dětmi, které psychicky nejvíce strádají. Pro ostatní dobrovolníky připravil tým též podklady k individuální výuce dětí nebo lépe řečeno k tréninku dovedností, které děti běžně získávají v rodině nebo ve škole.

Za tři roky pravidelné činnosti v dětském domově ve Vilšanech mohou dobrovolníci z o.s. Bodaj vidět mnoho pokroku, i když často malého, tak přece pokroku. Každý, byť pomalý posun k lepšímu, je pro ně odměnou a zároveň povzbuzením v činnosti nepolevit a snažit se dál.

je práce většinou provedena pozdě, lajdácky anebo vůbec. V Zambii, na rozdíl od západní kultury, pokud si někdo půjčí peníze, nevrátí je. Je zde velká korupce, dospělí se k dětem chovají velmi hrubě, spíše jako k pracovní síle. Stále tam, hlavně v odlehlých oblastech a na venkově, přetrvává přesvědčení i fakt, že čím více dětí, tím lépe. Jenomže rodiče jsou mnohdy oba nakaženi virem HIV, a tak počet sirotků a dětí na ulici neustále stoupá. Veliký nepořádek, vyhazování odpadků všude kolem, špatná hygiena. *Jarmila Lomozová,*

*Arcidiecézní charita Praha
adopce@charita-adopce.cz*

Aleš Vacek předává začke 5.třídě dárek

Co to znamená? WYD je zkratka World youth day – Světový den mládeže. Setkání, se kterými začal Jan Pavel II. v roce 1985. Od té doby se konala tato setkání po celém světě, na všech kontinentech. Kromě Austrálie. Ta přišla na řadu letos, kdy jsme slavili XXIII. WYD. Odletěli jsme na toto setkání jako zástupci Královéhradecké diecéze spolu s dalšími 220 Čechy. Byli s námi také dva biskupové Paďour a Posád. Celkově jsme v Austrálii strávili necelý měsíc a krom setkání jsme stihli i procestovat okolí Melbourne a Sydney. Místní pro nás měli připraveno mnoho výletů a byli opravdu velmi milí. Takže jsme poznali dost věcí. Samotné setkání bylo 10.–20. července a obsahovalo velmi bohatý program. Sportovní klání, modlitby, mše svaté, koncerty, adorace, debaty na témata... to vše na velmi zajímavých místech (např. známá Bondi beach, nebo v Opera House), každý si mohl vybrat jak si poskládá den, a proto jsme večer rádi sdíleli zážitky o celém dni. Celé setkání není jen happeningem, kde se mladí mají vyřádit. Je to velmi silný duchovní zážitek pro váhající, pro lidi ze zemí, ve kterých jsou třeba pronásledováni pro víru, ale i pro nás. Protože tam každý vidí, že není sám, kdo uvěřil v Ježíše. Číňan, Keňan, Brazilec i Čech, všichni věří stejně. Silná je i přítomnost papeže na těchto setkáních, je velmi dobré, že Benedikt XVI. pokračuje v této aktivitě WYD. Zde jsou dva konkrétní zážitky:

Modlitba v Opera House

Rád bych se s Vámi podělil o zážitek modlitby z kaple, která je umístěna přímo ve slavném Opera House v Sydney. Modlitby v této kapli probíhaly každý den a byly v režii sestry Matky Terezy. Na tuto modlitbu jsme nešli cíleně. Původně jsme šli na koncert k opeře. Cestou jsme ale potkali světelnou reklamu na tuto adoraci. Neodolali jsme a rychle změnili program. Naštěstí jsme přišli včas a tak jsme bez čekání mohli dovnitř, později se u vchodu vytvořila dlouhá fronta a dovnitř pustili jen tolik lidí, kolik jich vyšlo ven. Kaple byla prostorná kolem celého obvodu byl ohoz. Všechno bylo v jasné červené barvě. A vpředu krásně nasvícená Nejsvětější svátost, kříž, socha Panny Marie. Jednoduché a silně působivé. Občas bylo ticho narušeno klidnou hudbou jazz-rockového tria, které hrálo různé aranže duchovních písní. Dlouho jsme se tiše modlili a naslouchali Pánu. Nakonec jsme využili příležitosti svátosti smíření a v angličtině se k ní připravili. Jana musela anglicky, já měl kliku a natrefil jsem na kněze původem ze Slovenska. Rozhodně velký a důležitý duchovní zážitek!

Australian Football

Několikrát nám lidé v Austrálii povídali o australském fotbalu. Akční, oblíbená hra naprosto odlišná od Evropské kopané. Nejdřív jsem to přecházel a mával rukou. Jednou mě ale přemluvili a koukal jsem v TV na zápas. A zíral jsem na to jak puk. Strašná

PRACOVAT VE TŘETÍM SVĚTĚ BYCH DOPORUČILA KAŽDĚMU,

říká Terezie Huryciová

Jak ses k Lékařům bez hranic a práci ve třetím světě dostala?

Byla to poměrně dlouhá cesta. Když jsem v roce 1999 pracovala ve Francii, dostali Lékaři bez hranic Nobelovu cenu míru a všude se o nich psalo. Zašla jsem do jejich pobočky a ptala se na možnost odjet s nimi pracovat. Musela jsem si dostudovat tropickou medicínu na Karlově univerzitě a začala s Lékaři bez hranic spolupracovat.

Kolika jazyky se domluvíš?

Italsky, anglicky, španělsky, francouzsky, rusky, německy a pak jsem měla například v Afghánistánu lekce perštiny, v Africe arabštinu.

Kterými zeměmi jsi prošla?

Začínala jsem v Burundi v roce 2002, v posledním roce desetiletí občanské války, pracovali jsme tam mezi rebely – Hutuy. Poté jsem jela do Afghánistánu, kde jsem měla být půl roku, ale poprvé v historii Lékařů bez hranic došlo k zabití členů organizace. Bylo to mých pět kolegů – tři z Evropy, afghánský řidič a překladatel. Naše mise byla proto okamžitě evakuována.

Po Afghánistánu jsem jela do Čadu, kde začala humanitární krize, když uprchlíci ze soudánského Dárfúru utíkali do sousedních zemí. Dva měsíce po vlně tsunami (prosinec 2004), jsem odjela na očkovací kampaň do indonéského Acehu. Potom jsme zasahovali během hladomoru v Nigeru. Pak jsem měla

rychlost, tvrdé souboje, srážky, žádné chrániče, plácání po zádech, žádná rvačka, žádné zranění. Když se později naskytla příležitost jít přímo na stadion, neváhal jsem. Utvořili jsme českou skupinku o 6 lidech. Koupili lístky a soukali se na tribunu, na stadionu pro 90 000 lidí, bylo na běžném ligovém zápase 50 000 lidí. Byla to taková vřava, že se klepala podlaha a tak jsme fandili taky. Neznaje detailně všechna pravidla fandili jsme zmatečně, jinak a hlavně pořad a hlasitě, až se místní otáčeli. No řeknu vám, najdete si: <http://www.youtube.com/watch?v=d-PFRrJQtew>

A uznáte sami, že to není nuda

UPOZORNĚNÍ: V minulém Okénku v zápisu z farní rady bylo velmi zmatené a hlavně mylně psáno o sbírce Mozaika 2008. Proto bych rád uvedl jak je to s touto sbírkou doopravdy. Je to veřejná celostátní sbírka, pod hlavičkou ČBK, která má za cíl podpořit československé setkání na Velehradě, které proběhlo letos v červenci (bohužel myslím s nulovou letohradskou účastí!!). A mimoto má sbírka podpořit další aktivity Sekce pro mládež ČBK, které probíhají během celého roku. Tedy nikoliv financovat cestu mladých do Austrálie!!! Toto setkání si platil každý účastník sám! Částka, která se vybrala v Letohradě, byla odeslána na účet této sbírky.

Honza Majvald

přestávku, během níž jsem pracovala v Brně v nemocnici, a poslední rok a půl jsem prožila v Kolumbii.

Takže jsem s menšími přestávkami pět let cestovala po celém světě.

Jaká byla tvoje první mise v Burundi?

Věděla jsem, že je tam válka, ale říkala jsem si, že to bude v pohodě. Vzpomínám si na první noc v hlavním městě Bujumburě, jak jsem spala v altánku na zahradě a najednou začala střelba. Posadila jsem se a říkala si, tak tohle jsem nečekala. Zdálo se mi, že se střílí hrozně blízko, byla jsem úplně paralyzovaná a jen jsem čekala, až si pro mě přijdou. Fakt jsem se bála.

A co Kolumbie?

Mise v Kolumbii byla moje nejdelší, byla jsem tam rok a půl. Pracovala jsem jako vedoucí týmu a byl to tým velmi, velmi profesionální, mladý, flexibilní a navíc moc veselý. Pracovalo se s nimi dobře, práce odsýpala, v podstatě evropský standard. Bylo to obtížné v tom, že v Kolumbii je silné guerillové hnutí. Ve chvíli, kdy jsme opustili základní tábor, museli jsme doma nechat telefony, foťáky, protože jsme pracovali v nebezpečných oblastech. Kdyby u nás povstanci tyto prostředky našli, považovali by nás za špióny. Proto nemám vůbec žádné fotky, jak jsme jezdili na kanoích po venezuelsko-kolumbijské hranici apod.

Mise v Kolumbii byly jedny obrovské nervy! Povstalcí vás tolerovali?

Ano, věděli, že jsme neutrální humanitární organizace. Naše mise byla také dopředu ze strany povstalců schválena. Většinou to dojednávají šéfové mise, my jsme se k vyjednávání nikdy nedostali. Pár fotek je z roku 2004, kdy byl režim volnější.

Pozorovala jsi rozdíl v životě lidí v islámských a křesťanských zemích?

Rozdíl je velký. Ze zdravotního hlediska mě velice příjemně překvapilo, jak muslimové přísně dbají na hygienu a čistotu, mnohem víc než nemuslimové. Pak mě překvapilo, jak jsou radikální. Jednou jsem jim něco přednášela a najednou začali všichni odcházet a já nevěděla, co se děje. Pak jsem ale viděla, že si umývají ruce a klaní se. Tenkrát mě napadlo, že jsou snad schopní opustit i operační sál a jít se modlit. Nebo jsme jeli, najednou řidič zastavil, pomodlil se. Teprve pak jsme pokračovali, všichni na něj ale museli čekat...

Jakou práci jsi během svých misí vykonávala?

Jsem zdravotní sestra a během misí je většinou naším úkolem vést týmy tamních zdravotníků. Ale každý projekt byl úplně jiný. Třeba v Burundi jsme pracovali v nemocnici na dětském a porodním oddělení, ale dělali jsme tam i testy na AIDS a další práci. Na dětském oddělení bylo hodně dětí s těžkou malárií, mnoho z nich také zemřelo, pokud nedostaly rychle transfúze a kyslík. Na porodnickém jsme měli hodně komplikovaných porodů, protože maminky do poslední chvíle pracují na polích. Většinou

rodí u porodních asistentek, které nejsou vzdělané. Když nastanou komplikace, tak rodičku nesou třeba osm hodin na nosítkách do nemocnice.

V Afghánistánu jsem pracovala na dětském oddělení, kde bylo hodně zánětů mozkových blan, podvýživy, zápalů plic. Problém byl v tom, že se k nám děti dostávaly většinou až v hodně vážném stavu. Rodiče šli nejdřív za šamanem, který jim předepsal nějaké modlitbičky.... a když to nezabralo, přinesli je k nám..

Tenkrát jsem tam byla z cizinců sama a měla jsem na starosti zdravotní tým. Tamní sestry ale nikdy nestudovaly. Bylo to náročné proto, že do mě – do bělošky a cizinky - vkládaly naději, že mám všechno potřebné k záchraně dětí.

Utkvěl ti v paměti nějaký příběh nebo lidský osud?

Je jich hrozně moc. Velmi mne zaujaly rozdíly v chování lidí v Africe a třeba v Afghánistánu. Když například v Africe zemřelo dítě, maminka ho v klidu, tiše zabalila do ranečku a odešla z nemocnice, žádný pláč a křik, až v tom byla jakási tvrdost. Když jsem pak byla v Afghánistánu, tak to byl pravý opak – kvílení, křik... A když umře syn, tak truchlí nahlas i otcové.

Vzpomínám si také, jak za mnou v Burundi přišla jedna Afričanka, že její manžel je na psychiatrii a lékaři ho nechtějí pustit domů, protože nezaplátil za poskytnutou péči. Jenže kde mají vzít tolik peněz na léčbu? A protože ho nechtěli pustit, pobyt se prodlužoval a dluh rostl. A jestli bych jí nedala na dluhy. Jenže Lékaři bez hranic jí peníze dát nemohli, tak jsem se rozhodla, že jí dám vlastní, ale jen pod tou podmínkou, že mi přiveze manžela ukázat. Říkala jsem si, že už ji nejspíš nikdy neuvidím, ale jednou ráno, asi o půl šesté, mě volali, že mám návštěvu a ona opravdu přivezla na kole svého manžela z nějaké vesničky v horách a přinesla mi mísu fazolí. Byla jsem hodně dojatá.

Jak dnes, po zkušenostech s humani-

tární prací, vnímáš rozdíly mezi bohatým a chudým světem?

Vždycky mě hrozně štvalo, že na Západě lze vyléčit prakticky vše, ale v těch nejchudších oblastech umírají tisíce lidí na banální choroby.

Neměla jsi strach, že se nakažíš nějakou exotickou nemocí?

Jednou jsem se píchla o jehlu, ale největší strach jsem měla z min. Uděláš jeden chybný krok a je konec. Nemoci se dají léčit, ale proti minám jste bezmocní. Ale když jsem se píchla o jehlu, měla jsem strach také, velký. Bylo to o jehlu, kterou můj kolega očkoval starého, hodně hubeného muže. Hned jsem ránu vydezinfikovala a konzultovala v ústředí Lékařů bez hranic, jaké mám procento možnosti nakažení. Naštěstí vše dopadlo dobře.

Je-li humanitární práce tvůj životní sen, co plánuješ do budoucna?

Už bych se chtěla zastavit, nebo aspoň přibrzdit. Nerada bych se ve čtyřiceti letech ráno probudila a ptala se sama sebe, kde je moje rodina, kde jsou děti? A to je můj další sen a cíl.

Proto v nejbližší době na žádnou další misi nepojedu.

Měla jsi někdy strach o život?

Měla. V Afghánistánu jsme se jednou dostali do těžké palby, byli jsme celou noc v úkrytu, bylo tam moc prachu a já jsem neměla léky na astma, zůstaly nahoře. Do toho útočili Američané ve vrtulnicích, bombardovali, nalétávali na nás stíhačky...

Poslouchali jsme proto, co se děje, a když se nám zdálo, že by to mohlo jít, tak jsem vystartovala pro léky. Byl to úprk do druhého patra a zpátky. Ale v tu chvíli začalo útočit a střilet nějaké letadlo, tenkrát jsem měla hrozný strach.

Doporučila bys někomu vyrazit třeba s Lékaři bez hranic nebo s jinou humanitární organizací pomáhat druhým?

Určitě. Na jednu stranu je to velice náročné a například návraty jsou hodně těžké, ale to, co prožiješ, je k nezaplacení. Je ale třeba dobře zvážit na co člověk má, všechny projekty sice nejsou v nebezpečných zemích, ale většina misí nebezpečná je. Musíš dobře zvážit, jestli máš na to, vydržet někde zavřený, bez možnosti vycházet. Člověk ztrácí svou svobodu a dalo by se až říci, že žije jako v klášteře.

Jiří Kučera, Salesiánský magazín 4/2008

Beskydská Madona

Ženám rozpraskala bosá chodidla
záda nalomená břemeny starostí

Muži usínali vsedě u jídla
orubaní větrem prokřehlí do kosti

Psí život bez příkras
trní a hloží

Říkali Ti u nás
Matička Boží

Bohumil Pavlok

S dětmi prvního stupně jsme mluvili o zemi zaslíbené a našich představách o království božím. Nakonec jsme se dostali k onomu známému „již a ještě ne“ a doplňovali odpovědi s ústřední otázkou: „Kdy zakouším kousek nebe?“

- Když se mně podaří: diktát, vysvědčení, udělat uzel, číst, hrát na klavír, uklidit pokoj, dát gól, udělat radost.
- Když jedu: domů /uváděno nejčastěji/, na kole, k babičce a dědovi, k tetě, na výlet, na tábor.
- Když vím, že: mám dobrý úmysl, jsem něco udělal špatně /si to uvědomím/, někomu pomůžu, mě mají mamka s tatínkem rádi, neumřu, dostanu jedničku, mě má někdo rád.
- Když dostanu: dárek /nejčastěji/, zmrzku, pusu, jedničky.
- Když mám: rodinu, radost, dobrou náladu, psa, kamarády, svátek.
- Když můžu: psát, si dát sladkost, hrát stolní hry, mluvit, pít, malovat, jít trhat kopretiny, mít kamarádku, být u koní, vidět, žít, pomoci.
- Když vidím: svět, kamarádku, ryby, zážrak, slunce, někoho, koho mám rád, rodiče, něco pěkného, mamku.
- Když slyším: ptáky, vtip, Boží hlas, hudbu, pochvalu, koně, hezkou muziku, ptáky, hlasy lidí, dobrou radu.
- Když jsem: doma /uváděno často/, šťastná, hodný, spokojený, na výletě, venku
- Když zažívám: radost /uváděno nejvíce/, dobrodružství, napětí - takový hezký, strach - ne ten nebezpečný, srandu, lásku, něco krásného.
- Když: si hraju, vím, že jsem hodná a ten druhý pak taky je hodný, jsem na počítači, jsme na dovolené.

z přeepsaných listů dětí: Barunky Stránkové, Míši a Lukáše Pavelových, Sárky a Vojty Kaplanových, Verunky Šafránkové, Verunky Stejskalové, Kristýnky Cappani, Lukáše Uchytily, Ondry Hušky, Honzika Stránského, Evičky Švecové, Zuzanky Mazurové opsala Lenka Venclová

ČISTOTA

Září A lovec s rozlomenou puškou
Toulá se při okraji lesa Ze strnišť
Divoké husy vracejí se v klínech
Ve starých básních jako v zahradách
Tlumené pády plodů Ticha nesbíraná

Jan Skácel

DOPISY ČTENÁŘŮ

EKUMENA V POLOVINĚ 19. STOLETÍ

Můj praděd Jan Molnár, byl v letech 1820 - 1852 evangelickým farářem v Hořávkách u Nymburka. (Byl synem evangelického kazatele, který přišel po Tolerančním patentu do Čech z Maďarska, neuměl slovo česky.) Praděd v roce 1852 zemřel. V naší kronice jeho syn zaznamenal: „K pohřbu dostavil se také katolický farář pan Maryška z blízkých Kovanic, oblíbený u všeho lidu, s nímž zvěčnělý otec udržoval přátelské styky. Nabídl naší mamince své rámě a kráčel s ní za rakví k poslednímu tatínkovu odpočinku. Obrázek jistě pohnutlivý, který zasluhuje, aby byl uchován od nás ve věčné paměti. Řekl bych: 'Jak dobré a jak utěšené, když bratří v jednomyslnosti přebývají' (Žalm 134). Zde to byli bratří duchovní pastýřové sice odlišných církví, ale spojeni láskou bratrskou.“

Srdečně Vás zdraví Jana Jasná

MLČENÍ JEHNÁTEK

Všechno začalo, jak už to tak obvykle bývá, zcela nenápadně, obyčejně. Útlá knížka od faráře z Letohradu o Večeři Páně. No prosím, proč ne, přežil jsem už jiné. Když to pojmu jako „bobříka“, chybu neudělám, možná duchovně povyrostu, intelektuální libido si také trochu polechtám, třeba se i něco dozvím. A pak – našplhat si „tam nahoře“ nikdy nezaškodí.

Takhle nějak to začalo, co bych zapíral. A pak, proti všemu očekávání, jsem už jen říčel blahem, knížku co chvíli zavíral, znovu otevíral, nevěřičně v ní listoval, hejkal na celé kolo, dokonce i k pubertálnímu „týjo“ jsem se uchýlil. Musel jsem, v klidu se to číst nedalo. Pohyb, zvuk, grimasy a – tlukot srdce.

To přece vůbec není obvyklá dávka náboženské literatury, kterou do sebe poslušný věřící z ukázněné povinnosti nasouká, náhodný čtenář „odjinud“ se jen utvrdí ve své předpojatosti, lačný a hledající (a takoví jsou!) pak ze samých rozpaků začne klimbat nad třetí stránkou! Není to ani noblesně se tvářící a „duchem štrejchnutý“ pseudointelektuální žvást, co se po pár stránkách „vzpříčí v krku“ a slabší povahy si pak léčí mindrák z nedovzdělanosti. A už vůbec to není pro dnešní snoby, kteří nahradili „třímetrového Balzaca“ ve zlaté ořízce „půlmetrovým Halikem“, aby se na první pohled „vidělo“.

Tahle knížka je úžasná spirituální detektivka, která inteligentního čtenáře pohladí po mozkových závitech a dá prostor srdci, aby se radostně (kdy naposled?) zatetelilo, dychtivcům a nedočkavcům přímočařejšího založení nabídne duchovní dobrodružství, a každému pak podhodí pod nohy pár pevných kamenů, aby vratká chůze „vrávoravosti nepěkně se zbavila“. Bonusem nad jiné je odvaha autora

RODINA

CHYSTÁTE SE POPRVÉ DO ŠKOLY?

Vaše dítě se stane školákem. Je ale na vstup do školy opravdu připraveno? Školní zralost není jedinou podmínkou. Do lavice by mělo zasednout dítě, které se o sebe umí v základních věcech postarat, je schopno začlenit se do kolektivu vrstevníků a respektovat učitele. Co všechno by měl tedy budoucí prvňáček umět a znát?

Nástup do školy neznamená pouze to, že dítě si už nebude „hrát“ a začne se učit. Musí mnohem více pozměnit své chování a zaujmout zbrusu novou roli. Už není jen dítětem, které rodiče milují pro samotnou svou existenci, ale stává se školákem, od něhož se očekává, že bude sedět v lavici, nevyrušovat, dávat pozor a snažit se. Na rozdíl od rodiny se ve škole vyžaduje přísnější dodržování pravidel. Pochvalu a náklonnost učitele si dítě musí zasloužit. Není to okolí, které se mu přizpůsobuje. Naopak je to dítě, které se do jisté míry musí přizpůsobit svému okolí. Kolektiv spolužáků a prosazení dítěte

(hraničící s hazardem) „nepomáhat“ nikomu. Čtenáři i „věci jako takové“. Čtenáři se nenapovídá, Večeři Páně se nepodstrojuje. Konečně je tu prostor pro svobodu, která skutečně osvobozuje. Navíc, díky autorově prazvláštní schopnosti „bejt za každé situace s člověkem“, se zbavíme pocitu viny, že jsme Večeři Páně často, až trestuhodně často, byť „v dobré víře“, pojali jako každotýdenní podmínku ke spasení.

Záměrně se vyhýbám zmínce o vlastním textu, ačkoliv každá věta, každý odstavec je nabitý láskou a pochopením Krista, která však nezaslepuje a nevede k schliplé devotnímu nahrbení před „Naprostostí“, nýbrž k nezatiženému a nepokřivenému naslouchání Toho, kdo k nám stále mluví.

Čemu se však nelze vyhnout, je údiv nad mlčením, které vydání knihy doprovází.

To, že mlčí byrokraté v sutanách, se dá ještě pochopit. Na slova, myšlenky, otazníky a pohledy „skrz zavěšená víčka“ se těžko, přetěžko reaguje, pokud jim v knize chybí, (alespoň okrajově, i zmínka by stačila!) vhodné doporučení konfesní kázně, poukaz na patřičnost a úměru vhodného „výrazu“ a sofistifikovaný návod na žmoulání kuliček. To na stránkách psaných odvážným srdcem a prodchnutých nezglajšajtovanou vírou faráře „z první linie“ opravdu nenajdete.

Ale proč tedy není slyšet alespoň hlas nás, kterých se „To“ týká? Proč se neradujeme z toho, že ve svém váhání, pochybnostech a touhách po skutečné „autenticitě s Kristem“ už nejsme sami, že se našel někdo, kdo to dokáže za nás konečně vyslovit?

Nejspíš proto, že jsme stále ta milá, hodná, poslušná a hlavně vystrašená jehňátka.

Petr Zajíček

v něm je další samostatná a neméně složitá kapitola.

Záleží na rodičích

Všechno to se zdá velmi náročné, je-li ale dítě zralé a na nástup do školy připravené, zpravidla mu nečiní potíže přechod zvládnout a nakonec se mu nová role zalíbí. Záleží do jisté míry i na nás, rodičích, jak na ni potomka připravíme. Nemám na mysli problematiku školní zralosti, která je otázkou vývoje. Máme-li dojem, že je dítě nezralé, je na místě se obrátit na místní pedagogicko-psychologickou poradnu a svůj dojem konzultovat s odborníky. Školní zralost není možné dohnat prací s dítětem ani zvýšeným tréninkem, pomůže jen odklad školní docházky.

Navštěvuje-li dítě mateřskou školu, je to velká výhoda a velká část přípravy se odehrává právě tam. Poskytnout dítěti možnost „otrkat se“ v kolektivu vrstevníků pod vedením zkušených učitelek ještě před nástupem do školy je to nejdůležitější, co pro něj v tomto směru můžeme udělat.

Proč je škola dobrá

Dítě přejímá postoje a názory rodičů (ač je tomu někdy těžké uvěřit), a proto je nesmírně důležité, aby cítilo, že rodiče sami chápou potřebu vzdělání, uvědomují si jeho váhu pro další život dítěte a považují školu za důležitou instituci, která vzdělání jejich dětí zajistí. Jakékoli bagatelizování nebo snižování významu školy proto není namístě. Dítě samo neví, co od školy očekávat ani co si o ní myslet, a snadno přijme názor, který se mu zdá výhodnější. Rovněž není vhodné, aby se děti strašily tím, že ve škole budou muset dávat pozor a nosit jen dobré známky. Naopak, měly by je motivovat k tomu, aby se samy snažily a vyhledávaly informace. Dítka předškolního a raně školního věku jsou většinou zvědavá a mají snahu se zalíbit, takže motivace nám nedá příliš práce. Nesmí také chybět pochvala za každou iniciativu dítěte. Šestileté dítě již také dokáže spoustu věcí pochopit a zpracovat, proto není na škodu si s ním čas od času popovídat o tom, proč je důležité, aby se učilo nové věci, a proč vlastně je potřeba do školy chodit. Pokud je dítě úzkostlivější a má strach ze změny a z přechodu do neznáma, podpora a rozmluva s rodičem jej jistě povzbudí a pozitivněji naladí.

Mimoto by si dítě před vstupem do školy mělo zvyknout na určité způsoby chování, které mu umožní bezproblémové fungování ve škole a spolupráci s učitelem. Především by nemělo mít problém s autoritou, základní požadavky vykonat bez odmlouvání a zbytečných řečí, respektuje zákazy. Paní učitelka zcela jistě není ve třídě proto, aby dětem vysvětlovala, proč si nesmějí brát navzájem věci, ani by se neměla s žákem dohadovat o tom, zda si vyndá z tašky potřebné pomůcky. Je samozřejmé, že prvňáčkům se dělá spousta ústupků, ale rodiče by měli hned od začátku trvat na dodržování některých základních pravidel. Dítě by také nemělo mít

z paní učitelky strach, proto poznámky typu „Počkej ve škole, to ti paní učitelka dá... to ti trpět nebude.... tam budeš muset....“ jsou krajně nevhodné.

Dítě má mít i základní představu o „slušnosti“, má tedy umět pozdravit při příchodu a odchodu, poprosit a poděkovat, pustit ke slovu i ostatní a neskákat jim do řeči, brát ohled na ostatní. Pokud tyto základní věci již ovládá, je ve velké výhodě, protože bývá u učitelů oblíbené.

Ostatní malí lidé ve třídě

Vstup do školy s sebou většinou nese i změnu kolektivu a nutnost zařadit se do něj. Sebeinteligentnější a snaživé dítě nebude ve škole šťastné a nebude tam chodit rádo, pokud se mu nepodaří se úspěšně začlenit. Rodiče tedy dítěti udělají velkou službu, pokud se zaměří i na rozvoj vlastností a jednání, které mu pomohou navázat dobré vztahy s ostatními dětmi. Obecně bývají v kolektivu oblíbené děti (týká se to i dospělých), kteří jsou ke druhým ohleduplní, vstřícní a pozitivně naladěni. U dětí zejména je ještě potřeba zaměřit se na to, aby byly ochotné se s ostatními dělit a půjčovat své věci. Prospěšné je vést dítě i k tomu, aby se dokázalo ovládat a krotit své emoce. Záchvaty vzteku nebo agrese k ostatním již nejsou běžným projevem šestiletého dítěte a kolektiv je odsuzuje.

Co by mělo znát

Jednou z prvních věcí, která čerstvé prvňáčky čeká, je bližší seznámení s tužkou a perem, které by mělo vyústit v psaní. Některé děti dokážou psát písmenka již při nástupu do školy, ale to vůbec není nutné. Mnohem důležitější je, aby dítě dokázalo správně držet tužku i pastelky a aby bylo schopné uvolněně (tedy ne křečovitě) malovat. Výhodou je dovednost malovat vodovými barvami a umět napodobit geometrické tvary.

Stejně jako není nutné, aby dítě před vstupem do školy umělo číst a psát, není ani potřeba, aby mělo nějaké speciální znalosti. Mělo by ale znát své jméno, příjmení a adresu. Dobré je, když se orientuje v čase, alespoň v tom blízkém, tedy chápe pojmy „včera, dnes a zítra“ a rozlišuje denní dobu a aktivity s ní spojené. Výhodou pro budoucí učení matematiky je základní orientace v číslech – umět si na prstech spočítat, kolik jsou dvě jablíčka a tři jablíčka, a umět napočítat zhruba do dvaceti. Další užitečnou věcí je znalost barev a dovednost porovnat objekty podle velikosti (rozlišování větší – menší), množství (spočítat zvířátka na obrázku) či druhu (ukázat, která jsou jablíčka a které jsou hrušky). Tohle vše je v hravé formě naplní různých publikací a časopisů pro předškoláky.

Při vši přípravě mějme ale v první řadě na paměti, že nejdůležitější je motivace dítěte a klid rodičů. Pokud se nám tedy zdá, že dítě ještě něco neovládá, nenechme se strhnout ke stresu a drilování, ale raději dopřejme dítěti čas a klid. Zamysleme se také, jak jej ke zvládnutí úkolu co nejvhodněji motivovat. A jak pro něj učinit úkol zajímavější a pochopitelnější. *K. Lipinská, Děti a my 4/2007*

ZE ŠKOLNÍHO ŘÁDU PRO ŽÁKY ZUŠ PETRA EBENA ŽAMBERK:

1. **Těší nás, že jsi žákem naší školy**
2. **Jsi osobností, která má být spravedlivým partnerem ostatním.**

Respektujeme, že jsi jedinečnou osobností, ale stejně tak respektuj i Ty své spolužáky a učitele. Chceme, aby mezi Tebou, spolužáky a učiteli byl partnerský vztah, podložený vzájemnou úctou, důvěrou a spravedlností.

3. **Aktivně se zúčastňuj školní práce.**

Dobrovolně jsi se k nám zapsal a tak je pravidelná a včasná docházka do vyučování pro Tebe povinností stejně jako účinkování na interních a veřejných akcích školy. Vzdělání v naší škole dosáhneš aktivním zapojením do výuky, pravidelným domácím cvičením, samostatným přemýšlením a vlastní snahou.

Nejsi pasivním nástrojem, ale aktivním spoluhráčem ve vyučování. Pak uvidíš, že budeš do naší školy chodit rád.

Nepřítomnost z jakéhokoliv důvodu prosíme omluvit osobně, telefonicky nebo e-mailem a dát zprávu o pravděpodobném trvání absence. To vše do 24 hodin od vypuknutí nemoci.

Po jejím ukončení prosíme rodiče o písemné omluvení do žákovské knížky.

Ve škole a na veřejnosti se chovej tak, abys svým jednáním nepoškozoval jméno své ani jméno naší školy. Tvoje chování a chování pracovníků školy jsou výsledkem vzájemné dohody.

Všichni usilujeme o dodržování základních společenských pravidel.

Vstoupil jsi – pozdrav. Odcházíš – rozluč se.

Chceš-li něco – řekni prosím.

Dostaneš-li cokoli – řekni děkuji. Použij i ostatní kouzelná slova, přibližující lidi.

Neskákej nikomu do řeči, každý má právo vyjádřit svůj názor.

Neublížuj nikomu – jen slaboši a zbabělci si musí dokazovat svoji sílu.

Nenič – každá věc, která Ti posloužila, poslouží i druhým.

Netrap se – všechny dveře jsou zde otevřené, proto se přijď rozdělit o svoji bolest.

Rozděl se i o radost - bude jí víc. Mluv pravdu – lež a pomluva mezi slušnými lidmi nepatří.

Važ si sám sebe i druhých – v životě je důležité znát cenu svou i ostatních.

Nečiň jiným to, co nechceš, aby bylo činěno Tobě.

Neboj se překonávat překážky, i my to děláme. Neboj se neúspěchu.

6. **Chraň naši školu a své věci**

Společně s pracovníky školy udržuj pořá-

Foto: Martyn Colbeck

4. **Využívej vybavení školy**

Máš právo využívat veškeré místnosti určené Ti k výuce a materiální vybavení školy. Vše můžeš využívat s vědomím dospělého pracovníka školy. Zodpovídáš však za ztrátu, zničení nebo poškození půjčené a Tebou používané pomůcky a majetku školy. Po ukončení vzdělávání jsi povinen vše vrátit.

Není povoleno otevírat okna, manipulovat s ohněm ani s vybavením třídy a zapojovat elektrické spotřebiče. Úmyslné poškození nebo zničení věci uhradí v plném rozsahu Tvoji rodiče.

5. **Dodržuj školní pravidla**

dek a čistotu ve škole. I Ty oceníš opatrné zacházení s nástroji a školními potřebami. Nenos do školy větší sumu peněz a cenné předměty. Jejich ztráta tě bude bolet. Zpozoruješ-li ve škole podezřelou osobu nebo událost, ihned upozorni někoho ze zaměstnanců školy.

7. **Ve škole a na školních akcích za Tebe zodpovídáme. Pomoz nám!**

Neopouštěj svévolně školní budovu nebo třídu a nevzdaluj se od kolektivu ani při akcích mimo areál školy. Dny prázdnin i státní svátky jsou dny volna, nepřítomnost se nenahrazuje.

CHVÁLA KADLÁTEK

U nás se šveskám říkalo kadrátka, páč je do Čech přeci přivez Karel Štvrtej. V našem kraji se slivovice nepálila. Ale kadrátka dycky byly ceněným ovocem. Nejlepší byly pravokohenný, ty sou do špičky a dobře dou vod pecky. Ty novodobý švesky, to už nejní vono.

V září to začlo. Jednou přinesla selka sedlákoj na pole, dyš voral, šveskový knedlíky. Byla jich rouná stouka. Dyš jich sněd děveta-děvadesát, pojdá mu selka: „Tos nemoh sníst taky ten poslední?“

„Cák sem hovado, abych nevěděl, gdy mám dost?“

Pak hodnou chvíli nemoh najdit čepici, měl ji pod peckama.

Šveskový knedlíky, stejně jako šveskovéj koláč sou nejlepší s mletým makem. To sme vokoukali vod příbuznejch z Kralup, tam byl bohatčí kraj.

Nejlepší kadrátkový buchty měla naše sou-sedka. Chodili jsme jim pomohat, dyž kopali zemky. To dycky hospodyně kadrátkový buchty upekla. Teta s maminkou se ji pokaždý ptaly, co do nich dává, že sou tak dobrý, ale vona se jen tak tajemně uculovala a říkala, že to je vodou. Jednou sme to tajemství s mladší sestrou asi vodhalili. Byli sme si s dětma hrát - v takovym velkym statku s různějma zákoutíma se třeba na skovávanou hrálo nejlíp. No, k těm buchtám: tak v kuchyni na stole stála zadělávačka, v kerej kynulo těsto – a na tom těstě slounostně stála slepice. „Aha, řekli jsme si, vona pani sou-sedka má asi pliuníka a ten ji ty dobrý buchty zadělává. Snad sem nikdá už tak dobrý buchty nejed.

Mám nápad, na příští kunčickou pouť vyhlásíme soutěž vo nejlepší šveskový buchty. Já budu předceda poroty. A pak se budu chodit k nejlepší hospodyně učít ty buchty dělat. Dyš už jsem zanedbal učení u naší pani sou-sedky. Nejní nad kadrátkový buchty.

Doučata, naučte se doma pít švestkový buchty, nedějejte stejnou chybu jako já.

Z kadrátek se samo sebou vařily povídla a taky se sušily.

U Vacku naproti měli starou bábinku, kerá sušila hrušky jakubky, kadrátka a z jablek d'ála křížaly. Dyš sme jako kluci chodili tajně kouřit, zajídali sme to u nich na stropě, aby z nás nebyl doma cejtít kouř. Nejdřiu sme jedli jakubky, dyš došly, jedli sme ty sušený kadrátka. Nakonec zbyly křížaly, ty byly nejmiň sladký. Jen mě nikdy nešlo na rozum, že z nás naše maminka kouření necejtila. Vona dycky říkala: „Mám dobrej čuch, skoro jako pes“.

Slivovici jsem vouchutnal až vo kolik desetiletí pozdějc.

Mám druhej nápad, žebysme zasej při jinéj

Pan Lesák nechal vyrazit Orlickou medailku („svátostku“)

Medailkám náboženského charakteru říkají numismatici „svátostky“.

My jsme nikdy takové označení nepoužívali. Svátost je něčím, čeho si velice vážíme.

Užívání náboženské medailky se často blíží k pohanskému talismanu (k věci, která přináší štěstí). Obchod s talismany vždy prosperoval, dnes ve velkém. I děti nosí do školy mnoho talismanů.

Pro sběratele jsou některé medailky zajímavé nejen pro svůj etnografický a folklórní význam, ale i pro výtvarnou úroveň.

Líc: výřez z oltářního obrazu orlického kostela od Jana Umlaufa NANEBEVZETÍ P. MARIE

Rub: západní pohled na orlický kostel
Text po obvodě: RENOVATIO (oprava) 2008
ORLICE III RECREO (obnova) 1712

Návrh: od Ing. Zbigniewa Kalety

Autorem rytiny: Jaroslav Jelínek

Materiál: hliník, průměr 27 mm.

Cena: 40 Kč

příležitosti - musím se zeptat v kerym čase strejci pálej - vouchtávali, gdo má nejlepší kořaličku, nejen slivovici.

Do třetice mám nápad. V každé dobrej domácnosti sou ve špajsce kompoty čerstvý, a pak: starý, starší, eště starší a nejstarší. Byla by věčná škoda ty starší ročníky vyhodit dobytku. Dyš se dělej zbirky vobnošenějch šatu, proč nevyhlásit zbirku zbylejšch kompotu. Ve vohlášenym čase projdeme vod staveni ke staveni a vybereme je. A pak ty kompoty necháme projdit skrz ten podivuhodnej proces. Esipak víte, kdo průnní páčil slivovici? No, Mojžiš. Hospodin mu řek: „Udělej měděnnýho hada“. (V našem kraji se vysluvu-jou dje „n“.)

Voušem jedna věc je vošemětná. Dyš umřel pan farář Ducháček, zbylo po něm mnoho kompotu. Zpomínáte, že Blaženka byla šetrná, a dycky pamatovala na to, aby na faře bylo. Byla to holt hospodyně ze starej školy, to se už dnes nevidí. Tak ty kompoty si jeden nemenovanej farník vodvez. Dal je do bečky a za patričnej čas začal pálit. Jenže ouha ...

Von pan farář byl diabetik.

Navrhnu ty nápady Farní radě.

Myslím, že dybysme nabídli Kristu Pánu šveskový knedlíky a slivovici, že by vzal voboje.

Zamilovat se do někoho není žádný div, ale vydržet s druhým, to už stojí za řeč.

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 6.9. 19 h. Mistrovice
neděle 7.9. 23. v mezidobí
poutní slavnost na Kunčicích
7.15 h. Letohrad Ez 33,7-9
8.45 h. Lukavice Ž 95
10.15 h. Kunčice Řim 13,8-10
Mt 18,15-20

sobota 13.9. 18 h. Lukavice
neděle 14.9. Svátek Povýšení svatého kříže
diecézní sbírka na církevní školství
7.15 h. Letohrad Nm 21,4b-9
8.45 h. Mistrovice Ž 78
10.15 h. Orlice Flp 2,6-11
J 3,13-17

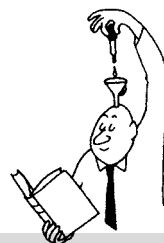
sobota 20.9. 18 h. Mistrovice
neděle 21.9. 25. v mezidobí
sbírka na lavice orlického kostela
7.15 h. Letohrad Iz 55,6-9
8.45 h. Lukavice Ž 145
10.15 h. Letohrad Flp 1,20c-24
Mt 20,1-16a

sobota 27.9. 18 h. Lukavice
19 h. Orlice - koncert
neděle 28.10. Slavnost sv. Václava
hlavního patrona českého národa
posvěcení v Mistrovicích
7.15 h. Letohrad Mdr 6,9-21
8.45 h. Mistrovice 1 Kron 29,11-12
10.15 h. Letohrad 1 P 1,3-6,2,21-24
Mt 16,24-27

pak na zámecké terase program do večera

sobota 4.10. 18 h. Mistrovice
19 h. Lukavice
neděle 5.10. 27. v mezidobí
posvěcení v Červené
7.15 h. Letohrad
8.45 h. Červená
10.15 h. Orlice 2 Tim 1,6-8.13-14

sobota 11.10. 18 h. Mistrovice
neděle 12.10. 28. v mezidobí
posvěcení v Lukavici
7.15 h. Letohrad Hab 1,2-3; 2,2-4
8.45 h. Lukavice Ž 95
10.15 h. Orlice 2 Tim 1,6-8.13-14
Lk 17,5-10

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřikové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741